

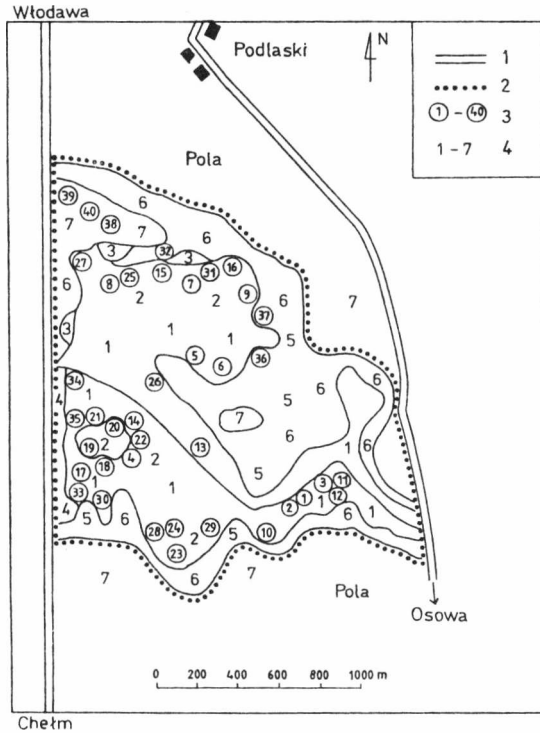
Dominik FIJAŁKOWSKI, Maria WAWER,
Renata WÓLCZYŃSKA

Roślinność torfowiska Podlaski w województwie chełmskim

Vegetation of the Podlaski Peatbog in the Chełm Voivodeship

Torfowisko to położone jest na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim w pobliżu wsi Podlaski, gmina Hańsk, woj. chełmskie. Znajduje się ono w nadleśnictwie Sobibór, ok. 14 km na południe od Włodawy (ryc. 1). Otoczone jest polami, łąkami gospodarczymi i borami. Od strony zachodniej przylega do szosy Chełm-Włodawa, a od strony wschodniej — do lokalnej drogi Osowa-Podlaski.

Podczas przeprowadzanych w tej okolicy melioracji omawiane torfowisko nie zagospodarowano pełną uprawą. Wprawdzie przekopano na jego terenie szeroki rów odwadniający, jednak jego działanie osuszające stopniowo malało, dlatego mogły się tu utrzymać zbiorowiska torfowiskowe odznaczające się wysokim stopniem naturalności i rzadkie gatunki roślin charakterystyczne dla torfowisk przejściowych i wysokich. W makroregionie lubelskim teren ten znalazł się w rzędzie obiektów cenniejszych i interesujących pod względem przyrodniczym, dlatego powinien być objęty ochroną. Zbiorowiska torfowiskowe powszechnie ulegają zanikowi, a jedyną skuteczną formą ich ochrony jest zabezpieczenie trwałości stosunków wodnych na terenach przez nie zajętych. W związku z tym proponuje się objęcie tego obiektu ochroną jako użytku ekologicznego.

Ryc. 1. Szkic sytuacyjny torfowiska Podlaski; 1 — drogi, 2 — granice torfowiska, 3 — stanowiska zdjęć fitosocjologicznych, 4 — zbiorowiska roślinne: 1) z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*, 2) z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*, 3) z klasy *Nardo-Callunetea*, 4) zespoły *Sphagno-Salicetum cinereae* i *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 5) zespoły *Betuletum pubescentis* i *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 6) zespół *Molinio-Pinetum*, 7) zespoły *Leucobryo-Pinetum*, *Peucedano-Pinetum* i *Festuco ovinae-Pinetum*.

Location sketch of the Peatbog Podlaski; 1 — roads, 2 — borders, 3 — phytosociological records stations, 4 — plant communities: 1) from the class *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*, 2) from the class *Oxycocco-Sphagnetea*, 3) from the class *Nardo-Callunetea*, 4) the associations *Sphagno-Salicetum cinereae* and *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 5) the associations *Betuletum pubescentis* and *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 6) the associations *Molinio-Pinetum*, 7) the associations *Leucobryo-Pinetum*, *Peucedano-Pinetum* and *Festuco ovinae-Pinetum*.

STOSUNKI PRZYRODNICZE

Torfowisko Podlaski porośnięte jest roślinnością charakterystyczną dla torfowisk przejściowych z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* i wysokich z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*. Od strony południowo-wschodniej teren jest bardziej podtopiony i trudny do przejścia. Znajdują się tu stare wyrobiska torfowe, miejscami pokryte już całkowicie kożuchem torfowo-turzykowym.

Glebę tworzą złoża torfu wytworzonego z torfowisk przejściowych i wysokich. Poziom wód gruntowych na terenie torfowiska ulega małym wahaniom, nawet w okresach suszy, co pozwala na utrzymanie się naturalnej flory. W okresach wilgotnych woda utrzymuje się przy powierzchni, a u ujścia rowu odwadniającego nie spada zwykle poniżej 40 cm.

Całe torfowisko otoczone jest głównie przez bory: bagienny, trzęślicowy i świeży, które wykształcają się na glebach bielcowych wytworzonych z piasków luźnych, pokrytych na miejscach podmokłych ciemnobrunatną butwiną. W wierzchnich warstwach gleby $pH=3,5-5,0$.

Klimat znajduje się tu pod dominującym wpływem kontynentalnych mas powietrza, które ograniczają już na tym obszarze występowanie wielu roślin strefy atlantyckiej. Dokładne dane klimatyczne zamieszczono w pracach wykonanych na terenach sąsiednich (3, 5).

METODA PRACY

Badania terenowe prowadzono w latach 1992–1993 powszechnie stosowaną metodą Braun-Blanqueta (1). Miały one na celu opracowanie występujących na tym terenie zbiorowisk roślinnych i flory. Wykonano 40 zdjęć fitosocjologicznych, które zakwalifikowano do 22 zespołów roślinnych (tab. 1–3), zgodnie z systemem Matuszkiewicza (10) i Fijałkowskiego (2). Stanowiska zdjęć fitosocjologicznych oraz rozmieszczenie ważniejszych jednostek i zespołów roślinnych przedstawiono na ryc. 1. Charakterystykę warunków siedliskowych podano na podstawie ogólnych spostrzeżeń zanotowanych w czasie badań terenowych oraz na podstawie reprezentatywnej próbki glebowej. Nazewnictwo roślin podano za Jasiewiczem (8).

WYKAZ ZESPOŁÓW ROŚLINNYCH

W przedstawionym niżej wykazie nazwy zespołów zgodne są z ich przynależnością do klas. Podana numeracja zespołów odpowiada zastosowanej w tab. 1–3.

A. Klasa *Scheuchzeria-Caricetea fuscae* (Nordh 1937) R. Tx. 1937

1. *Caricetum limosae* Br.-Bl. 1921
2. *Rhynchosporium albae* Koch 1926
3. *Caricetum lasiocarpae* Koch 1926
4. *Caricetum diandrae* Jon 1932 em. Oberd. 1957
5. *Carici-Agrostietum caninae* R. Tx. 1937
6. *Ranunculo-Caricetum fuscae* (Tolpa 1956) Pałcz. 1975
7. *Sphagno-Caricetum rostratae* (Steffen 1931) Śm. 1947
8. *Junco effusi-Sphagnum recurvi* Pałczyński 1964, Pass. 1964
9. *Sphagno-Eriophoretum angustifolii* Fijałkowski 1991

B. Klasa *Oryzocco-Sphagnetea* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

10. *Sphagnetum magellanici* (Malc. 1929) Kästner et Flössner 1933 em. Dierss 1975
11. *Eriophoro-Sphagnetum recurvi* Hueck 1929
12. *Eriophoro-Betuletum* Hueck (1925) 1931
13. *Eriophoro-Pinetum sylvestris* Hueck 1925
14. Zbiorowisko z *Vaccinium uliginosum*

C. Klasa *Nardo-Callunetea* Prsg. 1949

15. *Sphagno-Nardetum* Klika-Sm. 1944

D. Klasa *Alnetea glutinosae* Br.-Bl. et R. Tx. 1943

16. *Sphagno-Salicetum cinereae* Fijałkowski 1991

E. Klasa *Vaccinio-Piceetea* Br.-Bl. 1939

17. *Betuletum pubescentis* (Hueck. 1925)
18. *Vaccinio uliginosi-Pinetum* Kleist 1929
19. *Molinio-Pinetum* Mat. 1982
20. *Leucobryo-Pinetum* Mat. (1962) 1973
21. *Peucedano-Pinetum* Mat. (1962) 1973
22. *Festuco ovinae-Pinetum* Kobendza 1930

CHARAKTERYSTYKA FLORYSTYCZNA I EKOLOGICZNA ZESPOŁÓW

A. Zespoły z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*

(tab. 1, zdj. 1-19)

Torfowiska przejściowe stanowią element dominujący w krajobrazie tego terenu. Reprezentowane są przez 9 zespołów roślinnych. W południowo-wschodniej części torfowiska, bardziej podtopionej, występują małe płyty zespołów: *Caricetum limosae* — panuje *Carex limosa* z domieszką *Menyanthes trifoliata* i *Carex chordorrhiza* oraz *Rhynchosporium albae* z panującą *Rhynchospora alba*. Bardzo dobrze rozwija się warstwa mszysta, która pokrywa zwartym kobiercem całą powierzchnię płatów. Złożona jest zwykle z gatunków rodzaju *Sphagnum*. Wymienionym asocjacji towarzyszą płyty zespołów *Caricetum lasiocarpae* i rzadziej *Caricetum diandrae*. Podłożem, na którym rozwijają się wymienione zespoły, jest głęboki, silnie przewodniony torf, $pH=3,0-4,0$.

Miejsca o poziomie wód gruntowych 20-30 cm zajmują rosnące w podobnych warunkach troficznych zespoły *Carici-Agrostietum caninae* i *Ranunculo-Caricetum fuscae*. Drugi zespół w porównaniu do pierwszego wyróżnia się zwiększonym udziałem *Carex nigra* i *Ranunculus flammula*.

Stosunkowo duże powierzchnie zajmuje zespół *Sphagno-Caricetum rostratae*, rozwijający się zwykle w miejscach wysięku wody. Dominuje *Carex rostrata* oraz liczne gatunki z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*. Zaznacza się tu także domieszka gatunków z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*. W warstwie mszystej (pokrycie do 70%) dominują torfowce. Pośród tego zespołu i w jego sąsiedztwie występuje zespół *Juncus effusi-Sphagnetum recurvi* z panującym *Juncus effusus*, a także powiązany z nimi ekologicznie zespół *Sphagno-Eriophoretum angustifolii*. W bardziej podtopionych miejscach tego zespołu, zasiedlającego głównie stare wyrobiska torfowe, stwierdzono luźne skupienia *Nuphar luteum* i *Nymphaea alba*.

Zbiorowiska torfowisk przejściowych opisano także na terenach sąsiednich (4–7, 9).

Badania chemiczne próbki glebowej wykazały obecność 92,3% substancji organicznej, *pH* w $KCl=3,9$, zawartość P_2O_5 w 100 g gleby wynosi 1,8 mg, a K_2O w 100 g gleby 0,1 mg.

B. Zespoły z klasy *Oxycocco-Sphagnetea* (tab. 2, zdj. 20–31)

Zbiorowiska torfowisk wysokich na omawianym terenie są wykształcone w sposób nietypowy. Najczęściej są to płaty roślinności zielnej o słabo zaznaczonych kępach, znajdujące się głównie w części północnej i południowej torfowiska.

Na terenach pozbawionych zarośli występują płaty dwu zespołów: 1) *Sphagnetum magellanicum* — charakteryzującego się dużym udziałem *Sphagnum magellanicum* z domieszką krzewinek: *Andromeda polifolia* i *Vaccinium oxycoccus* oraz 2) *Eriophoro-Sphagnetum recurvi* z panującą *Eriophorum vaginatum*, która występuje w skupieniach, tworząc gęste kępki. Domieszkę stanowią gatunki z klasy *Oxycocco-Sphagnetea* i nieliczne z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*.

Stosunkowo częsty jest zespół *Eriophoro-Betuletum*, który wykształca się w strefie kontaktowej ze zbiorowiskami z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*. Są to różnej wielkości płaty z luźno rosnącymi brzożami: *Betula pubescens* i *B. pendula*, nie przekraczającymi 3 m wysokości. Na podobnych siedliskach występuje zespół *Eriophoro-Pinetum sylvestris* charakteryzujący się dużym udziałem karłowatej sosny.

Tereny bezdrzewne lub z luźnym, niskim drzewostanem sosnowo-brzożowym porasta roślinność z dominującą w runie *Vaccinium uliginosum*. W bujnie rozwiniętej warstwie mszaków pojawiają się *Polytrichum commune*, *Pleurozium schreberi* i *Hylocomium splendens*. Zmniejsza się udział

Tab. 1. Skład florystyczny zespołów z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*
 Floristic composition of associations from the class *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*

Nazwa zespołu Name of association	1. <i>Caricetum limosae</i>	2. <i>Rhynchosporium albae</i>	3. <i>Caricetum lasiocarpae</i>	4. <i>Caricetum diandrae</i>	5. <i>Carici-Agrostietum caninae</i>	6. <i>Ranunculo-Caricetum fuscae</i>	7. <i>Sphagnno-Caricetum rostratae</i>	8. <i>Juncus effusus-Sphagnnum recurvum</i>	9. <i>Sphagnno-Eriophoretum angustifolii</i>
Mumer zespołu No. of association	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Zwarcie warstwy krzewów b w % Cover of shrub-layer b in %	-	-	-	-	+	+	-	+	-
Pokrycie warstwy runa c w % Cover of herb-layer c in %	70	70	90	80	80	90	100	80	80
Pokrycie warstwy mszaków d w % Cover of moss-layer d in %	50	90	30	20	80	80	70	90	90
Poziom wody gruntowej w cm Level of ground water in cm	10	5	30	20	00	20	00	10	25
Numer zdjęcia No. of record	1	2	3	4	5	6	7	8	9

1. Krzewy:

Betula pendula b
Pinus sylvestris b

2. *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*:

1. *Carex limosa* 2 1 . +
 1. *Scheuchzeria palustris* + + + +
 2. *Rhynchospora alba* + 3
 3. *Carex lasiocarpa* 1 1 7 3 +
 4. *Carex diandra* +
 5. *Carex canescens* + + + +
 5. *Agrostis canina* 1 1 2 1 1 3 + 2 1
 5. *Carex echinata* + + + +
 6. *Carex nigra* 1 1 1 1 2 + + 3 4 5 5
 6. *Ranunculus flammula*
 7. *Carex rostrata* 1 1 1 2 1 + + 1 1 7 6 6 3 1 1 2 1 2
 7. *Sphagnum cuspidatum* 2 2 1 2 1 1 1 1 2 1 1 1 2 1 3 1 1 1 2
 8. *Juncus effusus*
 8. *Sphagnum fallax*
 9. *Eriophorum angustifolium* 1 2 1 2
Calliergon stramineum 1 + + + +
Drepanocladus intermedius
Calamagrostis stricta +
Drepanocladus aduncus + 1 + + 1 + + +
Drepanocladus fluitans + 1 1 + + + +
Potentilla palustris 1 1 3 +
Menyanthes trifoliata 2
Juncus articulatus
Epilobium palustre
Veronica scutellata
Viola palustris

3. *Oxycocco-Sphagnetea*:

Polytrichum strictum + 1
Vaccinium oxycoccos + 1 1 + 1 1 + 1 1
Drosera rotundifolia + + + 2 2
Sphagnum nemoreum 1 1 1 1 2 4 3 4 1 2 1 3 1 2 2 2 4 3 1 3
Sphagnum magellanicum 1 2 1 2 1 2 2 + 3 3 1 1 2 2 2 4 3 2 2
Aulacomium palustre
Eriophorum vaginatum

4. Gatunki towarzyszące (Accompanying species):

Caltha palustris +
Lysimachia thyrsiflora +
Lysimachia vulgaris + + + + 1
Peucedanum palustre + + + +
Gallium uliginosum + 1 + + 1 + + + + + 1
Calla palustris
Sphagnum palustre
Typha latifolia
Vaccinium uliginosum
Calamagrostis canescens
Potentilla erecta
Sphagnum squarrosum
Festuca rubra

Gatunki sporadyczne (Sporadic species): 2. *Stellaria palustris* 5+, 17+; *Carex chordorrhiza* 1+, 3-+. 3. *Andromeda polifolia* 1+, 2+.
 4. *Nymphaea candida* 18+, 19+; *Nuphar luteum* 18+, 19+; *Lythrum salicaria* 2+; *Lycopus europaeus* 2+, 10-3.

torfowców: *Sphagnum magellanicum* i *S. cuspidatum* występują w mniejszym zwarcu niż w innych zespołach torfowisk wysokich.

Podobne zespoły opisano także z terenów sąsiednich (7, 9).

C. Zespół z klasy *Nardo-Calunetea*

(tab. 3, zdj. 32)

Murawy bliźniczkowe rozwijają się w strefie przejścia gleb torfowych w mineralne. Na omawianym terenie reprezentuje je zespół *Sphagno-Nardetum*. Tworzy on małe płyty w brzeźnych partiach torfowiska i sąsiaduje zwykle z borami bagiennymi i trzęślicowymi. Zespół charakteryzuje duży udział *Nardus stricta* (do 50% pokrycia) z domieszką *Agrostis canina*, *Potentilla erecta*, *Molinia coerulea* i innych roślin. Zwartą warstwę mszaków tworzą *Pleurozium schreberi*, *Polytrichum juniperinum*, *Sphagnum magellanicum* i *S. nemoreum*.

D. Zespół z klasy *Alnetea glutinosae*

(tab. 3, zdj. 33, 34)

Zbiorowiska olsowe na omawianym terenie reprezentowane są przez zespół *Sphagno-Salicetum cinereae*. Wykształca się on fragmentarycznie w części okrajkowej torfowiska, zwłaszcza w jego części zachodniej, przy zbiorowiskach charakteryzujących torfowiska przejściowe. Są to małe płyty zarośli złożone z *Salix cinerea* z domieszką *Betula pendula* i sporadycznie *Pinus sylvestris*. W runie z gatunków klasy *Alnetea glutinosae* rosną: *Thelypteris palustris* i *Solanum dulcamara*. Warstwę mszystą budują torfowce: *Sphagnum magellanicum*, *S. nemoreum*, *S. palustre*, *S. squarrosum* i *Pleurozium schreberi*.

E. Zespoły z klasy *Vaccinio-Piceetea*

(tab. 3, zdj. 35-40)

Bory opasują torfowisko luźnym i nieregularnym pierścieniem, a ich rozmieszczenie uzależnione jest głównie od zróżnicowania stosunków wodnych i troficznych.

Podmokłe i kwaśne siedliska ($pH=4,0-5,0$) z wyraźną butwiną zajmuje zespół *Betuletum pubescentis*. Drzewostan złożony jest z brzozy omszonej z niewielką domieszką sosny. W warstwie krzewów występuje kruszyna, a w runie przeważają gatunki z klasy *Vaccinio-Piceetea*. Występuje fragmentarycznie, zwłaszcza w części zachodniej omawianego terenu. Wykształca się

Tab. 2. Skład florystyczny zespołów z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*
 Floristic composition of associations from the class *Oxycocco-Sphagnetea*

Nazwa zespołu Name of association	10. Sphagnetum magellanicum 11. Eriophoro-Sphagnetum recurvi	12. Eriophoro-Betuletum	13. Eriophoro-Pinetum sylvestris	14. Zbiorowisko z Vaccinium uliginosum
Numer zespołu No. of association				
Zwarcie warstwy krzewów b w % Cover of shrub-layer b in %	1 - - -	50	70 60 10	- - -
Pokrycie warstwy runa c w % Cover of herb-layer c in %	70 80 80 80	80 40 70	80 70 60 10	90 80 80 80
Pokrycie warstwy mchaków d w % Cover of moss-layer d in %	80 70 70 70	80 80 80	90 90 90	70 90 80 70
Poziom wody gruntowej w cm Level of ground water in cm	10 00 00 00	20 20 20	40 50 40 40	40 35 35 55
Numer zdjęcia No. of record	20 21 22 23	24 25 26 27	28 29 30 31	

1. Krzewy:

12. <i>Betula pendula</i> b 4 3 6 1 + 2
13. <i>Pinus sylvestris</i> b + + + + 5 + + +
<i>Betula pubescens</i> b 1 1 1 + + + +
<i>Salix cinerea</i> b + 1

2. *Oxycocco-Sphagnetea*:

10. <i>Sphagnum magellanicum</i>	5 3 3 4 2 3 2 1 1 1 1 2
11. <i>Eriophorum vaginatum</i>	1 5 7 7 5 5 4 . . . 3 +
11. <i>Sphagnum fallax</i> +
14. <i>Vaccinium uliginosum</i>	+ . . . 1 . . . + 7 6 5 5 3
<i>Drosera rotundifolia</i>	+ + + +
<i>Aulecomium palustre</i>	1 . . . +
<i>Andromeda polifolia</i>	+ + + + + +
<i>Sphagnum nemoreum</i>	1 1 4 2 3 5 6 5 3 2 4 5
<i>Sphagnum cuspidatum</i>	3 2 4 3 3 2 2 1 1 1 1 1
<i>Polytrichum strictum</i>	1 + 1 1 + 1 + + 2 2 2 2
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	2 + 1 + + 2 + + . . 1 + . .
<i>Ledum palustre</i> + . . . + . . . + +

3. *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*:

<i>Carex limosa</i>	+ + +
<i>Carex nigra</i>	+ + + 1 + 1 1 1 3 1 1
<i>Agrostis canina</i>	1 2 2 1 2 + 1 + + + +
<i>Eriophorum angustifolium</i>	1 + 1 1 + +
<i>Potentilla palustris</i>	+ 1 +
<i>Carex canescens</i>	1 + + + +
<i>Carex lasiocarpa</i> 1 + + + +
<i>Carex echinata</i> + + + +

4. *Vaccinio-Piceetea*:

<i>Potentilla erecta</i> + . . . + + + + +
<i>Hylocomium splendens</i> + + 1 1 + + +
<i>Vaccinium myrtillus</i> + + + +
<i>Vaccinium vitis-idaea</i> + + + +
<i>Polytrichum juniperinum</i> + + + +
<i>Pleurozium schreberi</i> 3 . 1 + 1

5. Gatunki towarzyszące (Accompanying species):

<i>Carex rostrata</i>	1 + + + 3 + 1 . . . 1 + +
<i>Peucedanum palustre</i>	+ + + . . . + + + . . . + +
<i>Lysimachia vulgaris</i>	+ . 1 . 1 + + + + + + + +
<i>Juncus effusus</i>	+ 1 + + 3 1 1
<i>Sphagnum palustre</i>	1 2 1 . + 1 + +
<i>Galium uliginosum</i>	+ + + . . . + + +
<i>Sphagnum squarrosum</i>	. 1 1
<i>Calla palustris</i>	. . 3 3
<i>Lysimachia thyrsiflora</i>	. . . 1 +
<i>Calamagrostis canescens</i> + + + + . .
<i>Polytrichum commune</i> 1 + 1 1 +
<i>Molinia coerulea</i> + + + 1 + 3

Tab. 3. Skład florystyczny zespołów z klas *Nardo-Callunetea*, *Alnetea glutinosae* i *Vaccinio-Piceetea*

Floristic composition of associations from the classes *Nardo-Callunetea*, *Alnetea glutinosae* and *Vaccinio-Piceetea*

Nazwa zespołu Name of association	15. Sphagno-Nardetum	16. Sphagno-Salicetum cinereae	17. Betuletum pubescentis	18. Vaccinio uliginosi-Pinetum	19. Molinio-Pinetum	20. Leucobryo-Pinetum	21. Peucedano-Pinetum	22. Festuco ovinae-Pinetum
Numer zespołu No. of association	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
Zwarcie warstwy drzew a w % Cover of tree-layer a in %	1	1	1					70
Zwarcie warstwy krzewów b w % Cover of shrub-layer b in %		20	70	90				20
Pokrycie warstwy runa c w % Cover of herb-layer c in %	60	50	70	30	70			70
Pokrycie warstwy mszaków d w % Cover of moss-layer d in %	40	60	50	30	70			20
Poziom wody gruntowej w cm Level of ground water in cm	50	35	50	110	100	120	300	250
Numer zdjęcia No. of record	32	33	34	35	36	37	38	39

1. Drzewa i krzewy:								
Pinus sylvestris a	2	8	7	8	8	7
Pinus sylvestris b	1	1
17. Betula pubescens a	4	1
Betula pendula b	1	..	3	..	1	2
16. Salix cinerea b	..	7	6
Salix aurita b
Frangula alnus b	1	1	2	1	1
2. <i>Nardo-Callunetea</i> :								
15. Sphagnum magellanicum	1	2
15. Sphagnum nemoreum	2	2	1	1
15. Nardus stricta	5
Calluna vulgaris
Hypnum cupressiforme
3. <i>Alnetea glutinosae</i> :								
16. Sphagnum squarrosum	..	1	1
16. Sphagnum palustre	..	1
4. <i>Vaccinio-Piceetea</i> :								
17. Dryopteris dilatata
18. Aulacomium palustre	1
18. Vaccinium uliginosum	1	4
18. Vaccinium oxycoccos
18. Ledum palustre
19. Molinia coerulea	2	2	1	1	1	3
20. Hypnum cupressiforme	1	1
20. Leucobryum glaucum	1
21. Solidago virga-aurea
21. Convallaria majalis
21. Peucedanum oreoselinum
22. Festuca ovina	3
Pleurozium schreberi	1	2	1	3	5	5	3	3
Fotentilla erecta	1	..	1	..	1	..	1	..
Polytrichum juniperinum	1
Vaccinium vitis-idaea	1	..	1	..	2	1
Vaccinium myrtillus	4	2	2	5	5	3
Hylocomium splendens	1	1
Trientalis europaea	1
Luzula pilosa	1
Melampyrum pratense	1
5. Gatunki towarzyszące (Accompanying species):								
Agrostis canina
Anthoxanthum odoratum
Juncus effusus	..	1
Majanthemum bifolium

Gatunki sporadyczne (Sporadic species): 2. Carex pilulifera 32-+, 40-+; Lanthonia decumbens 32-+, 40-+; Hieracium pilosella 32-1, 39-+; Luzula campestris 32-1; L. multilora 32-1; Hypericum maculatum 32-+; 3. Thelypteris palustris 33-1, 34-2; 4. Dicranum scoparium 39-+, 40-+; D. undulatum 38-+, 39-+; Polytrichum attenuatum 40-+; 5. Carex fusca 34-+, 39-+; Eriophorum angustifolium 33-+; Anemone nemorosa 37-+, 38-+; Cerastium vulgatum 32-+; Carex rostrata 34-+; Deschampsia caespitosa 34-3; Festuca rubra 34-+; Ioa pratensis 34-+; Viola palustris 32-+.

na glebach wytworzonych z torfów przejściowych, w sąsiedztwie zespołów z klasy *Scheuchzerio-Caricetea fuscae*.

Podobne siedliska zajmuje bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum* z luźnym drzewostanem sosnowym i niewielką domieszką brzozy omszonej. Krzewinkowe runo tworzą *Vaccinium uliginosum* i *V. myrtillus*. W domieszce występują gatunki wysokotorfowiskowe, np. *Vaccinium oxycoccos* i *Andromeda polifolia*. Bujnie rozwinięta warstwa mszaków składa się głównie z torfowców. Zespół ten zajmuje wąski pas na obrzeżu torfowiska, tworząc mozaikę z borami trzęslicowymi.

Molinio-Pinetum tworzą ubogie sośniny z domieszką brzozy i licznie występującą w runie *Molinia coerulea*. Poziom wód gruntowych kształtuje się na głębokości ok. 1 m.

Otulinę torfowiska tworzą zespoły: *Leucobryo-Pinetum* występujący na siedliskach mezofilnych, *Festuco ovinae-Pinetum* i *Peucedano-Pinetum* — na siedliskach suchszych. Wykształcają się na glebach bielcowych wytworzonych z piasków luźnych. Swoim składem florystycznym nie odbiegają od opisanych z terenów sąsiednich (5-7, 9).

ROŚLINY CHRONIONE I RZADKIE

Na omawianym terenie stwierdzono 9 gatunków objętych ochroną prawną i 6 gatunków rzadkich w regionie lubelskim. Znakiem + oznaczono gatunki reprezentowane przez pojedyncze egzemplarze; ++ — występujące rzadko, +++ — występujące na łącznej powierzchni ponad 100 m².

Stwierdzono następujące gatunki objęte ochroną prawną: *Betula humilis* +, *Salix lapponum* +, *Lycopodium annotinum* ++, *L. clavatum* ++, *Drosera rotundifolia* ++, *Frangula alnus* +++, *Ledum palustre* ++, *Nuphar luteum* +, *Nymphaea alba* +.

Z roślin rzadkich na uwagę zasługują: *Andromeda polifolia* ++, *Carex chordorrhiza* +, *C. diandra* ++, *C. limosa* ++, *Rhynchospora alba* ++ i *Scheuchzeria palustris* ++.

Torfowisko Podlaski jest też ostoją ptactwa błotnego oraz obserwowanego tu w r. 1992 łosia.

PIŚMIENNICTWO

1. Braun-Blanquet J.: Pflanzensoziologie. 2. Aufl., Wien 1951.
2. Fijałkowski D.: Zespoły roślinne Lubelszczyzny. Wydawn. UMCS, Lublin 1991.
3. Fijałkowski D., Chojnacka-Fijałkowska E., Urban D.: Zbiorowiska roślinne rezerwatu Jezioro Brudzieniec. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C 39, 111-119 (1984).

4. Fijałkowski D., Chojnacka-Fijałkowska E.: Zbiorowiska z klas *Phragmitetea*, *Molinio-Arrhenatheretea* i *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* w makroregionie lubelskim. Roczn. Nauk. Roln., Seria D, Monografie, t. 217, Wydż. Nauk Roln. i Leśnych, PWN, Warszawa 1990.
5. Fijałkowski D., Wawer M., Pietras T.: Roślinność projektowanego rezerwatu Jezioro Orchowo na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C 48, 67-79 (1993).
6. Fijałkowski D., Wawer M., Pietras T.: Roślinność projektowanego rezerwatu Sobibór koło Włodawy. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C 48, 81-91 (1993).
7. Fijałkowski D., Wawer M., Pietras T.: Roślinność projektowanego rezerwatu Brudno na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C 48, 93-103 (1993).
8. Jasiewicz A.: Nazwy gatunkowe roślin naczyniowych flory polskiej. Fragm. Flor. et Geobot. 30 (3), 217-285 (1984) 1986.
9. Karczmarz K., Sokołowski A. W.: Roślinność torfowiskowa rezerwatu Jezioro Obradowskie na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim. Ann. Univ. Mariae Curie-Skłodowska, sectio C 43, 101-117 (1988).
10. Matuszkiewicz W.: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa 1981.

SUMMARY

The paper presents results of studies on vegetation of the peatbog near the village Podlaski, which is situated 14 km south of Włodawa.

Peatbog vegetation includes mainly the communities belonging to the classes *Scheuchzerio-Caricetea fuscae* and *Oxycocco-Sphagnetetea* and growing on peaty soil formed of peat of transitional and high peatbogs. Waterlogged verges of the peatbog are covered with small patches of the associations *Sphagno-Nardetum* and *Sphagno-Salicetum cinereae*, and the whole peatbog is surrounded by forests. The patches which border on the peatbog are *Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum* and *Molinio-Pinetum*.

The peatbog envelope is formed by the associations *Leucobryo-Pinetum*, *Festuco ovinae-Pinetum* and *Peucedano-Pinetum* growing on the podzolic soil formed of loose sands.

Several plant species being under legal protection have been found in this area. These are: *Betula humilis*, *Salix lapponum*, *Drosera rotundifolia*, *Lycopodium annotinum*, *L. clavatum*, *Frangula alnus*, *Ledum palustre*, *Nuphar luteum* and *Nymphaea alba*.